

Industrins kapacitetsutnyttjande 2008, 2009

NV0701

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	4
1.1	Statistiska målstorheter.....	4
1.1.1	Objekt och population.....	4
1.1.2	Variabler.....	4
1.1.3	Statistiska mått.....	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider.....	5
1.2	Fullständighet.....	5
B.2	Tillförlitlighet.....	5
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2	Osäkerhetskällor.....	5
2.2.1	Urval.....	5
2.2.2	Ramtäckning.....	5
2.2.3	Mätning.....	6
2.2.4	Svarsbortfall.....	6
2.2.5	Bearbetning.....	6

2.2.6	Modellantaganden	6
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	6
B.3	<i>Aktualitet</i>	7
3.1	Frekvens	7
3.2	Framställningstid	7
3.3	Punktlighet	7
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	7
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	7
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	7
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	8

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Industrins kapacitets-
utnyttjande

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation:

Postadress:

Besöksadress:

Kontaktperson:

Telefon:

Telefax:

E-post:

Statistiska Centralbyrån

Box 24 300, 104 51 Stockholm

Karlavägen 100, Stockholm

Lars Öhman

08-506 946 88

08-506 945 71

fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska Centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Lars Öhman
<i>Telefon:</i>	08-506 946 88
<i>Telefax:</i>	08-506 945 71
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordning om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt SCB:s föreskrifter (SCB FS 1997:27).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Från och med 30 juni 2009 gäller reglerna enligt 24 kap. 8 § i den nya offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Samtidigt upphör sekretesslagen 1980:100 att gälla.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallring regleras enligt beslut från Riksarkivet.

A.9 EU-reglering

För närvarande föreligger ingen EU-reglering, och sådan är ej heller aviserad.

A.10 Syfte och historik

Statistikens syfte är att belysa produktionskapacitetens utnyttjande inom industrin och ge ett utökad underlag till löpande konjunkturbedömningar.

Första gången statistiken publicerades var första kvartalet 1980. På den tiden utarbetade de flesta industriländerna någon form av kapacitetsutnyttjandestatistik. Konjunkturinstitutet började 1964 att ta fram en indikator över industrins kapacitetsutnyttjande i konjunkturbarometern.

SCB startade under 1978 utvecklingen av en kvantitativ kapacitetsutnyttjandestatistik som skulle ge information om kapacitetsutnyttjandet och kapacitetsutvecklingen i industrin. Resultatet blev en enkätbaserad urvalsundersökning med företaget som urvalsenhet och arbetsstället som observationsenhet.

Målpopulation var arbetsställen inom gruvor och tillverkningsindustri (SNI 2 + 3) enligt SNI 69, vilken 1995 ersattes av SNI 92/SNI 2002 (SNI C + D).

Fr o m 1998 kom kapacitetsutnyttjandestatistiken att ingå i konjunkturstatistik för industrin som en del i kvartalsblanketten tillsammans med uppgifter om industrins lager.

Fr o m första kvartalet 2001 insamlas uppgifter om kapacitetsutnyttjandet på en egen blankett.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används bland annat som en konjunkturindikator vid inflationsprognoser. Huvudanvändare är Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, Riksbanken, Näringsdepartementet, NUTEK samt branschorganisationer.

A.12 Uppläggning och genomförande

Bearbetningsunderlaget kommer från enkätundersökningen Konjunkturstatistik för industrin som samlas in 12 gånger per år. Uppgifter om kapacitetsutnyttjande hämtas in vid 4 av dessa tillfällen. Populationen hämtas från FDB, SCB:s företagsdatabas.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Fram till och med 2008 insamlades uppgifter från samtliga företag i urvalet. Fr.o.m. 2009 insamlas uppgifter om kapacitetsutnyttjande endast från företag med minst 50 anställda.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Uppgifterna till industrins kapacitetsutnyttjande insamlas i enkätundersökningen konjunkturstatistik för industrin. Kvalitetsdeklarationen belyser dels frågor som är allmänna för enkätundersökningen i sin helhet dels frågor som är specifika för statistiken över industrins kapacitetsutnyttjande.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objekten utgörs av s.k. branschenheter/verksamhetsenheter (kind-of-activity units), vilka omfattar ett företags arbetsställen inom en och samma bransch. Endast arbetsställen i Sverige ingår.

Populationen utgörs av företagsenheter med minst 10 anställda inom avdelningarna gruvor och tillverkningsindustri (SNI2007 B+C).

1.1.2 Variabler

Faktiskt kapacitetsutnyttjande i procent definierat som kvoten mellan faktisk produktion och total produktionskapacitet.

Om kapacitetsutnyttjandet understiger 100 procent skall en eller flera orsaker anges (finns färdigtryckta alternativ).

1.1.3 Statistiska mått

Utnyttjandegraden redovisades t o m 4:e kvartalet 1998 i form av ett med förädlingsvärdet vägt medelvärde. Fr. o. m. 1:a kvartalet 1999 används antal anställda istället för förädlingsvärde som viktvariabel i den parameter som används för skattning av det faktiska kapacitetsutnyttjandet.

1.1.4 Redovisningsgrupper

För närvarande redovisas endast uppgifter för SNI B+C, C, D, MIG-grupperna samt SNI 20-21, 24, 26, 28 och 29.

1.1.5 Referenstider

Statistikens referenstidpunkter är årets fyra kvartal.

1.2. Fullständighet

Undersökningen omfattar ett urval av företagsenheter med minst 50 anställda inom näringsområdet gruvor och tillverkningsindustri (SNI 2007 B+C).

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten bedöms totalt sett vara god. Parameterns konstruktion gör att den är relativt okänslig för enstaka störningar. Förekomsten av systematiska störningar bedöms vara liten. Osäkerheten beror till största delen på att det är en urvalsundersökning och inte en totalundersökning.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Det grundläggande urvalsobjektet är industriföretag. Vid urvalsdragningen stratifieras företagspopulationen med en korsindelning av typen bransch-grupp*storleksgrupp (där storlek mäts med antal anställda). Företag med mer än 200 anställda totalundersöks, och övriga urvalsundersöks. Utvalda företag delas upp i sina branschenheter vilka normalt motsvaras av verksamhetsenheter. Det totala urvalet omfattar cirka 2300 branschenheter.

2.2.2 Ramtäckning

Undertäckning utgörs av företag som vid urvalstillfället hade mindre än 10 anställda och/eller inte tillhörde SNI B+C samt nyetablerade företag som idag

skulle tillhöra populationen. Övertäckning utgörs av de företag som inte skulle inkluderas i urvalsramen, men som fanns med vid urvalsdragningen, t ex nedlagda företag. Urvalet till konjunkturstatistik för industrin dras i mars varje år och då är uppgifterna i rampopulationen vad gäller bransch och antal anställda i de flesta fallen två år gamla.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifterna samlas in via en postenkät, som går ut till en kontaktperson på respektive branschenhet/verksamhetsenhet inom utvalt företag eller sänds till en central enhet på företaget. Som i alla undersökningar påverkas värdena av hur väl frågeformuleringen i enkäten är anpassad till de enskilda företagens uppgiftslämnarförmåga och av den omsorg med vilken svaren lämnas. Då erhållna värden bygger på en subjektiv uppskattning av produktionsnivåer och inte på en mätning av fysiska storheter, kan ytterligare osäkerhet uppstå om enkäten besvaras av någon annan än den tilltänkta kontaktpersonen. Inget försök har gjorts att kvantifiera mätosäkerheten, men den kan antas vara liten i förhållande till övriga osäkerhetskällor.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Bortfallets storlek mätt i antal verksamhetsenheter är för närvarande ca 20 procent. Beräkningar av bortfallets betydelse för undersökningens noggrannhet har inte genomförts. Bortfallet bedöms till största delen vara slumpmässigt, varför dess bidrag till den totala osäkerheten förmodligen är liten.

2.2.5 *Bearbetning*

En förgranskning görs i samband med avprickningen av inkomna blanketter. Ofullständigt ifyllda blanketter kompletteras på olika sätt innan de skickas till dataregistrering. Efter dataregistreringen körs uppgifterna genom ett granskningsprogram, där granskningen går ut på att upptäcka betydelsefulla avvikelser vid en jämförelse med kvartalet innan. Exempel på detta är om kapacitetsutnyttjandet jämfört med kvartalet innan har stigit/sänkts med mer än 20 procent samt att en orsak alltid skall anges om kapacitetsutnyttjandet understiger 100 procent.

2.2.6 *Modellantaganden*

I parametern skattas ett vägt medelvärde. Som viktvariabel används antal anställda för respektive enhet som ett substitut för produktionen. Den osäkerhet som härvid uppkommer, dels genom att ett substitut används, men också genom svårigheten att mäta detta substitut, bedöms vara liten i förhållande till andra osäkerhetskällor.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Osäkerhetsmått redovisas ej för närvarande.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Uppgifter om industrins kapacitetsutnyttjande samlas in vid årets fyra kalenderkvartalsslut.

3.2 Framställningstid

Publicering sker ca 45 dagar efter kvartalsslut.

3.3 Punktlighet

Samtliga undersökningar under perioden 2001-2008 har presenterats enligt fastställd publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med 2003 redovisas allt material enligt SNI 2002. Mellan 1995 och 2002 beräknades och redovisades statistiken enligt SNI 92. Före 1990 finns ingen tillgänglig statistik enligt nuvarande redovisning, vilket försvårar jämförbarheten över tiden. För jämförelser finns dock omräknade uppgifter enligt SNI 2002 för perioden 1990-2002. Urvalet för dessa perioder är stratifierade enligt den tidigare branschklassificeringen SNI 69 (för perioden 1990-1994) respektive SNI 92 (för perioden 1995-2002). Säsongrensade data finns enligt SNI 2002 publicerade för totala industrin (SNI C+D) samt fyra slutanvändargrupper.

Bristande resurser de senaste åren har resulterat i att kapacitetsutnyttjandestatistiken inte har kunnat prioriteras jämfört med övriga variabler som insamlas i konjunkturstatistik för industrin. Detta har resulterat i en viss osäkerhet på branschnivå, varför redovisning fr. o. m. första kvartalet 1999 t. o. m. andra kvartalet 2001 endast skett för totala industrin (SNI C+D) och de fyra MIG-grupperna inom industrin. Fr o m tredje kvartalet 2001 t.o.m. fjärde kvartalet 2009 har redovisningen utökats med branscherna 24, 27, 29, 32 och 34.

Från och med 2009 redovisas kapacitetsutnyttjandet enligt den nya näringsgrensindelningen SNI 2007. Samtidigt har insamlingen ändrats så att endast företag med minst 50 anställda lämnar uppgifter om kapacitetsutnyttjandet. För närvarande redovisas endast uppgifter för SNI B+C, C, D, MIG-grupperna samt SNI 20-21, 24, 26, 28 och 29.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan uppgifter för olika år påverkas på branschnivå av löpande förändringar i företagens organisation och verksamhet. Varje urvalsbyte

innebär en uppdatering av ramen för att uppdatera branscher och fånga in de organisationsförändringar som skett vid årsskiftet. Branschändringarna försvårar jämförbarheten mellan åren.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistik över Industrins kapacitetsutnyttjande presenteras också i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer. Urvalen är inte samordnade, vilket försämrar möjligheten till jämförelser.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten publiceras i pressmeddelanden, på SCB:s hemsida (<http://www.scb.se>), SCB-Indikatorer, ekonomisk snabbstatistik samt i Sveriges statistiska databaser.

5.2 Presentation

I pressmeddelandet och på SCB:s hemsida presenteras resultaten med tabell och diagram.

5.3 Dokumentation

Produkten är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem. Dokumentationen innefattar METAPLUS och produktbeskrivningar.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare, m fl kan efter prövning få tillgång till aidentifierat uppgiftsmaterial för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontakta Lars Öhman telefon: 08-506 946 88, e-post: fornamn.efternamn@scb.se, eller: konjind@scb.se.